

ÅRSMELDING EUROPA NOSTRA NORGE (ENN) FOR 2011

Organisasjonsnr. 994.254.308

INNLEDNING

Det har vært avholdt tre styremøter i 2011. I styret sitter Erik Schultz, formann, Seppo Heinonen, viseformann, Eirik Saxvik, sekretær, Magdalena Eckersberg, Tore Edvard Bergaust, Gunnar Stavseth, kasserer (varamann) og Axel Mykleby (varamann).

Styrets arbeid har dels vært rettet mot tiltak og aktiviteter i Norge, og dels mot initiativ, prosjekter og møter initiert fra hovedorganisasjonen Europa Nostra (EN) i Haag. Se www.europanostra.org

ÅRSMØTET 2011

Årsmøtet ble avholdt i Cappelen-Collett-gården på Folkemuseet 17. februar med 21 medlemmer til stede. Årsmelding og regnskap ble gjennomgått og godkjent. Erik Schultz, formann, Seppo Heinonen, vise-formann og Gunnar Stavseth, varamedlem var på valg. De tok gjenvalg. Etter årsmøtet holdt direktør Olav Aaraas et meget innsiktsfullt foredrag om grunntanken bak museets etablering, dagens situasjon og planene fremover for Folkemuseet og Bygdøy.

MÅL OG STRATEGI

Som en nasjonal enhet innenfor Europa Nostra er den norske foreningens arbeid i stor grad en videreføring av moderorganisasjonens mål og handlingsplaner. Europa Nostras ambisjon er å samordne og styrke arbeidet med å ta vare på den europeiske kulturarven på det lokale, regionale og nasjonale plan.

Gjennom tett oppfølging av etablerte europeiske organer som EU og Europarådet, arbeider Europa Nostra for å bedre rammene for en bærekraftig utvikling av den europeiske kulturminnepolitikken. Etableringen av et kontor i Brussel i 2010 må sees i denne sammenhengen.

Gjennom ulike tiltak forsøker Europa Nostra å styrke bevisstheten knyttet til kulturminner hos publikum, politikere, fagmiljø og beslutningstagere. De

årlige pristildelingene som går til spesielt dyktig gjennomførte restaureringsprosjekter, arkitekter, håndverkere og andre fra hele Europa, er et eksempel på dette. Håpet er at "Eksempelets makt" vil stimulere. Kampanjer for å reise en opinion for kulturminner som er truet av forfall, rivning, byutvikling osv. er et annet tiltak for å heve publikums bevissthet knyttet til kulturminner.

Med ca. 250 europeiske kulturminneorganisasjoner som medlemmer og ytterligere 150 institusjoner med tilhørighet til kulturminnearbeidet som assosierte medlemmer har Europa Nostra et bredt og dypt nettverk over hele Europa. Organisasjonen dekker de fleste aspekter innenfor kulturminnearbeid og faglig kompetanse. Norske medlemmer vil kunne dra nytte av dette nettverket.

MEDLEMSMØTER

Det ble arrangert et medlemsmøte på Freia 31. august med omvisning i Freiaparken og Freiasalen. En meget dyktig guide ga stort utbytte til de 30 medlemmene som deltok. I tillegg ble vi invitert til en historisk gjennomgang av bedriften Freia og fremstillingen av sjokolade. Det amerikanske Kraft Food Inc., som nå eier Freia, ønsker å avhende så vel parken som Munchs friser. Det gjorde vårt besøk særlig relevant.

Styrets planlagte besøk til Observatoriet (Universitetet i Oslos første bygning fra 1835) er utsatt. Restaureringsarbeidet i forbindelse med Universitetets 200 års jubileum er ennå ikke avsluttet.

NY KULTURMINNEMELDING

Miljøvernminister Erik Solheim annonserte sent på høsten 2011 at det vil bli lagt frem en ny kulturminnemelding innen utgangen av 2012. Styret i Europa Nostra Norge har vært i kontakt med medlemmer av Miljøkomitéen og andre kulturminneorganisasjoner med tanke på å gi innspill til meldingen.

I årsmeldingen for 2010 nevnte styret planene om å gjennomføre et debattmøte hvor man ønsket å se på spriket mellom regjeringens mål for bevaring av kulturminner og de økonomiske tiltak og ressurser som faktisk er tilgjengelige for oppgavene. Noen av de andre kulturminneorganisasjonene adresserte tilstøtende problemstillinger i et bredt anlagt møte høsten 2011 med miljøvernministeren og politikere fra opposisjonen. Dermed er disse planene lagt på vent.

BJØRVIKAUTBYGINGEN

Europa Nostra Norge har også i 2011 vært engasjert i den pågående behandlingen av Bjørvika-området. Høringsuttalelser har vært avgitt i forbindelse med Lambda, bygningsvolumer, Bar Code, transportmessig betjening mm.

NORDMENN I EUROPA NOSTRAS STYRENDE ORGANER

Marianne Roald Ytterdal, tidligere formann i Fortidsminneforeningen, sitter i organisasjonens styre. Erik Schultz ble innvalgt i Europa Nostras råd på årsmøtet i Amsterdam. Han etterfølger Thomas Willoch. Erik Schultz har sittet som medlem av rådet i en tidligere 3-årsperiode.

Styret har arbeidet med følgende saker som er direkte utgått fra moderorganisasjonen i Haag:

RETNINGSLINJER FOR ETABLERING OG DRIFT AV NASJONALE ORGANISASJONER

Som omtalt i fjorårets årsmelding ble disse behandlet ferdig og godkjent i løpet av 2011. De nordiske synspunktene ble godt ivaretatt i retningslinjene.

Det ble også avholdt et møte med nasjonale representanter i Haag våren 2011 hvor representanter for styret i EN og sekretariatet var til stedet. Det kom klart frem fra møtet at dette ville bli et verdifullt forum for fremtidig meningsutveksling, nettverksbygging, samordning og samarbeid med sekretariatet.

BALTISK/NORDISK FORUM

Det har ikke funnet sted noe formelt møte mellom de nordiske og baltiske Europa Nostra organisasjonene i 2011. Dette har sammenheng med formaliseringen av et forum for nasjonale representanter som nevnt over, og små økonomiske ressurser blant de baltiske deltakere.

EU/EUROPA NOSTRA AWARD SCHEME

Prosjektet får meget stor oppmerksomhet i de europeiske mediene og bred deltagelse fra hele Europa innenfor de fire klassene hvor man tar imot nominasjoner.

Det norske prosjektet som ble nominert i klasse 1 (Bevaring) i 2010, nådde dessverre ikke opp. Det gjorde heller ikke den nordmannen som ble nominert i klasse 3 (Personlig innsats innenfor aspekter av kulturminnebevaring). I alt var det ca. 140 prosjekter som ble bedømt. I 2011 er det nominert et norsk prosjekt i klasse 1 og et prosjekt i klasse 4 (Utdannelse, trening og bevisstgjøring). I alt var det mottatt hele 226 nominasjoner fra 37 forskjellige land ved fristens utløp 1. oktober 2011. En økning på ca. 60 %!

Styret i Europa Nostra Norge bruker tid på å finne frem egnede kandidater som kan nomineres fra Norge. Det har vært mye diskusjon rundt spørsmålet om å la nominerte kandidater bli kjent for allmennheten.

Hverken i Norge eller sentralt i Europa Nostra har man funnet dette riktig. Man vet ikke om kandidater som ikke når opp i konkurransen, kan bli møtt med dette argumentet ved senere anledninger!

HERITAGE IN PERIL

Dette arbeidsområdet krever mye oppmerksomhet, og stadig nye kulturminner utsettes for ødeleggelse og manglete vedlikehold. Europa Nostra arbeider tett med nasjonale kulturminneorganisasjoner og bruker sitt faglige og politiske nettverk for å stoppe nedbygging og forfall av kjente og mindre kjente kulturminner. I fjorårets årsmelding nevnte vi det mangeårige arbeidet som har vært rettet mot Tyrkia siden 2004 for å ta vare på et av verdens best bevarte badeanlegg (Allianoi) fra romertiden. Man nådde dessverre ikke frem. Damanlegget er bygget og badeanlegget oversvømmet.

Europa Nostra har bl.a. gjennom de siste to årene engasjert seg i å få stoppet byggingen av store vindmøller i omgivelsene til det kjente Mont St. Michel-klosteret på kysten av Normandie. Stedet ble erklært et Verdensarvminne av UNESCO allerede i 1979. UNESCO truer nå med å frata Mont St. Michel sin Verdensarvstatus.

EEA FINANCIAL MECHANISM

For å få tilgang til EUs markeder vil Norge innbetale ca. kr. 10 mrd. i den andre avtaleperioden (2009-2013) til EU. Midlene går til å utjevne de sosiale og økonomiske ulikhetene mellom nye og gamle EU-land. I sum vil ca. 21 % av midlene gå til kulturminnesektoren. Det er de 12 nye EU-landene samt Grekenland, Portugal og Spania som selv har prioritert innenfor hvilke sektorer pengene skal investeres. Midlene kanaliseres gjennom en sentral institusjon som er bygget opp i Brussel og understøttet fra Norge.

Europa Nostra er opptatt av hvorledes disse betydelige midlene kanaliseres til kulturminneformål i de tidligere østeuropeiske landene. De mange frivillige kulturminneorganisasjonene som de senere år er etablert innenfor disse landene, står foran store oppgaver innenfor rehabilitering, opplæring og trening. Med sitt sterke nettverk arbeider Europa Nostra for at omtalte midler også skal kunne tilflytte prosjekter knyttet opp mot uavhengige kulturminneorganisasjoner (NGOs) i disse landene. Forøvrig se: <http://www.europanostra.org/news/179/>

ÅRETS KONGRESS I AMSTERDAM

Europa Nostra avholdt sin årlige kongress i Amsterdam i annen uke av juni, godt understøttet av de mange lokale og nasjonale kulturminneorganisasjonene som arbeider i Holland. Et bredt anlagt program hvor både historiske bygninger, kirker og museer ble besøkt, synliggjorde hvorfor Amsterdam ble valgt til en av UNESCOs verdensarvbyer i 2010. Europa Nostras Forum var i 2011 viet «Frivillige - gir verdiskapning til Europas kulturminner». Dette var et godt organisert

forum som etter hvert ble brutt ned i mindre diskusjonsgrupper som deretter la frem sine anbefalinger og konklusjoner.

Korte presentasjoner av de prisvinnende prosjekter (EU Prize for Cultural Heritage / Europa Nostra Awards) er etter hvert kommet inn et meget godt og spisset format. Presentasjonen av de 17 prisvinnende prosjektene ga mange impulser og ideer. I denne forbindelse holdt arkitekt David Chipperfield en åpen forelesning om gjenoppbygningen av «Neues Museum» i Berlin. Både dette prosjektet og David Chipperfield Architects mottok diverse priser ved pristildelingen tilbake i 2010.

Dette var den første kongressen hvor Europa Nostras nye president Plácido Domingo deltok. Han virket meget engasjert og håndfast i løsningen av sine oppgaver. Blant annet hadde han fått sponset støtte til å mobilisere Det europeiske ungdomssymfoniorkester til å delta under prisutdelingen som fant sted i det kjente konserthuset Concertgebouw i Amsterdam.

MEDLEMSVERVING

Europa Nostras virksomhet er i stor grad avhengig av kontingenter fra medlemmene og inntekter fra sponsorer på linje med andre frivillige organisasjoner i Europa. De voldsomme innstramninger som for tiden foregår over hele Europa gir også følger for Europa Nostras økonomiske grunnlag. Styret oppfordrer derfor alle medlemmer til å bli med i arbeidet for å rekruttere nye medlemmer til vår organisasjon, så vel enkeltpersoner som institusjoner. Oppfordringen går videre til våre norske medlemmer.

Oslo, 18. Februar 2012

Erik Schultz Seppo Heinonen Eirik Saxvik

Magdalena Eckersberg Tore Edvard Bergaust

Gunnar Stavseth Axel Mykleby

Medlemmer av styret